

Jako Beatles s Elvisem! Dream Team a jeho basketbalová show v Barceloně 1992

30.5.2024 - Luboš Brabec | Česká olympijská

Jeden ze čtyř historických případů, kdy se Američané nevraceli domů jako vítězové, nastal o čtyři roky dřív, na olympijských hrách v Soulu. Zamořský tým v semifinále podlehl Sovětskému svazu 76:82 a třetí místo rozhodně považovalo za neúspěch.

Je však na místě připomenout, že tenkrát se Her směli účastnit pouze amatéři (tedy v případě komunistického východního bloku hráči placení státem) a profesionálové ze všech soutěží mimo NBA. Američtí univerzitní hráči neměli v takové konkurenci moc velkou šanci, na rozdíl od bojkotované olympiády v Los Angeles. Vždyť za Sovětský svaz hrály budoucí hvězdy litevské reprezentace v čele se Arvydasem Sabonisem a skvělou generaci měla i Jugoslávie kolem Dražena Petroviče.

Za půl roku ovšem podobná střetnutí byla minulostí. Mezinárodní basketbalová federace FIBA v dubnu 1989 rozhodla, že na příštích OH v Barceloně poprvé budou smět startovat i profíci v NBA.

Velkou zásluhu na tom měl David Stern, šéf zamořské soutěže. Ta tehdy prožívala šťastné časy a po sportovní i ekonomické stránce směřovala vzhůru. Ještě v ní doznívala rivalita Magica Johnsona s Larrym Birdem (nebo Los Angeles Lakers s Boston Celtics, chcete-li) a zároveň už fanoušci upírali pozornost k parádám, jež předváděl Michael Jordan v Chicagu. Stern si byl vědom, že úspěch na nejsledovanějším sportovním podniku by mohl NBA výrazně pomoci na globálním poli. A nemýlil se ani trochu.

Už oznámení americké nominace bylo očekáváno s velkým napětím. Prvních deset jmen bylo zveřejněno 21. září 1991. Tehdy to pochopitelně ještě nikdo nemohl tušit, ale všichni vybraní borci byli budoucí členové Síně slávy: Magic Johnson, Larry Bird, Michael Jordan, Charles Barkley, Scottie Pippen, John Stockton, Karl Malone, Patrick Ewing, Chris Mullin a David Robinson. I pokud nejste basketbalový fanoušek, většinu z těchto jmen jste asi už někdy slyšeli.

K nim byli později přiřazeni Clyde Drexler (dnes je také v Síni slávy) a jediný univerzitní zástupce Christian Laettner, který dostal přednost před jiným vysokoškolačkem Shaquillem O'Nealem. Tento tým nemohl pomýšlet na nic jiného než na zlato. Stříbro by se rovnalo neúspěchu. Ale všechno nešlo až tak úplně hladce, jak by se s odstupem času mohlo zdát.

Michael Jordan v prvních chvílích s účastí váhal. Byl už skvěle šlapající továrnou na peníze, takže měl na léto naplánováno spoustu obchodních aktivit. Larryho Birda trvale trápila záda a prohlašoval, že v pětatřiceti letech už by zabíral místo mladším. A do toho přišel 7. listopad 1991, kdy Magic Johnson oznámil, že je nakažen virem HIV, a proto končí se sportem.

Naštěstí se už za pár týdnů vrátil. Na únorovém All Star Game, kam ho fanoušci zvolili do zahajovací pětky Západu. Řada basketbalistů byla proti jeho startu, například i budoucí olympijský spoluhráč Karl Malone. Báli se možného infikování z odřenin nebo krvácejících ran. Magic ovšem nastoupil, zaznamenal 25 bodů a byl zvolen nejužitečnějším hráčem exhibice. Cesta do reprezentace byla otevřená.

Samozřejmě se Američané museli na Hry nejdříve kvalifikovat, v tom byl barcelonský turnaj jiný než pozdější hokejové setkání profesionálů v Naganu. Zatímco tam se hráči poprvé viděli až v kabině

před prvním tréninkem a často předtím spolu nikdy za jedno mužstvo nenastupovali, basketbalový Dream Team měl spoustu času na sehrání, protože olympiáda se konala v čase letní přestávky mezi sezonami. Kvalifikační turnaj hostilo město Portland. Výběr kouče Chucka Dalyho vyhrál jasně všech šest zápasů – Panamu porazil o 60 bodů, Kubu dokonce o 79.

Za dva týdny po kvalifikaci se tým odebral na závěrečné soustředění do Monte Carla. A spustil se poprask. „Jako by přiletěli Beatles a Elvis Presley současně,“ psal tehdejší tisk.

Hráči z NBA byli úplně jinými sportovci, než jaké předchozí olympiády pamatovaly. Téměř všichni už byli multimilionáři a celebrity. Nebydleli ve vesnici, nýbrž měli samostatný hotel, kde je strážila speciální jednotka. Když přišli na veřejnost, zasypal je chumel obdivovatelů. Mezi žadateli o autogram a společné foto byli i ostatní olympionici a soupeři. Jenom málo sportovcům v historii se pod pěti kruhy dostalo takového přijetí.

Hlavní část mise se však odehrávala na palubovce. Když nastoupil Dream Team, neřešilo se jméno vítěze, ale pouze to, jakým rozdílem Američané vyhrají. Nakonec z toho vyšel průměrný odstup 47 bodů na zápas. Při úctě ke všem soupeřům – řada utkání připomínala spíš exhibiční show.

Předpokládalo se, že o zlato se Američané utkají se zbytkem Sovětského svazu, jenž vystupoval pod olympijskou vlajkou a hlavičkou Společenství nezávislých států. Měla to být odvěta za Soul a možná i za kontroverzní finiš finálového zápasu z Mnichova 1972. Jenže Sověti v semifinále o jediný bod podlehli Chorvatsku.

Ke slavnostní korunovaci došlo 8. srpna 1992 v hale Palau Municipal d'Esports de Badalona. Na začátku zápasu byli Američané už možná víc myšlenkami na oslavách. Vždyť poprvé se jim přihodilo, že je soupeř zaskočil. Když v desáté minutě úspěšně zasměchoval Franjo Arapovič, objevil se na ukazateli stav 24:23. Pro Chorvatsko.

Diváci vstávali a těšili se na senzaci. Arapovič navíc zahrával trestný hod, protože jej předtím fauloval David Robinson. Bezpečně ho proměnil – 25:23. Chorvatská radost ovšem trvala možná pět vteřin. Pak se z tříbodové zóny trefil Charles Barkley a Dream Team opět vedl. Náznak překvapení byl udušen hned v zárodku.

Poločas vyhráli Američané 56:42 a zbytek zápasu už byla opět jejich show. Chorvati se vedle stříbrných medailí mohli utěšovat aspoň tím, že porážka o 32 bodů byla nejnižší, jíž Dream Team soupeřům uštědřil. Když se opět pustíte do analogie s Naganem, tam finálový zápas rozhodla jedna akce (a nemluvě o tom, že hlavní favorité se rozloučili už ve čtvrtfinále a semifinále).

Basketbalová mise byla naplněna. Velkou radost měl určitě David Robinson, jediný pamětník soulského neúspěchu. Druhou zlatou si připsali Patrick Ewing s Michaelem Jordanem a Chrisem Mullinem, spoluhráči z Los Angeles 1984. Příval slov chvály slyšel Charles Barkley, považovaný za nejlepšího hráče turnaje.

Na stupních vítězů ovšem zdaleka nejvíc s emocemi bojoval Magic Johnson. Devět měsíců po tom, co se dozvěděl, že je nakažen virem HIV, se mu na krku houpala zlatá medaile. Když mu ji šéf MOV Juan Antonio Samaranch předával, bouřila hala nadšením.

Zkrátka basketbal se stal hlavním tahákem barcelonské olympiády. Možná to bylo poprvé v historii, kdy šampioni v kolektivním sportu zastínili hvězdy atletiky, plavání, gymnastiky a dalších individuálních sportů.

Dream Team už se nikdy ve stejném složení nesešel. Bird vzápětí ukončil kariéru, Magic se do NBA vrátil až v sezoně 1995/96, a to ještě nakrátko. Na další olympiádě v Atlantě zastupovali původní tým

snů pouze Stockton, Malone, Pippen, Barkley a Robinson.

Hned po skončení barcelonského finále se experti předháněli ve prognózách, kdy zbytek světa dožene americké borce. Bude to za dvacet let? Nebo až za padesát? Opravdu se zdálo, že odstup mezi americkými hvězdami NBA a zbytkem světa je stěží dostižitelný.

„Naše dominance může trvat dlouho, protože rozpadem Sovětského svazu a Jugoslávie konkurenční týmy oslabily,“ soudil Bird. Ve skutečnosti se tak dlouho čekat nemuselo. NBA se globalizovala, odešli tam nejlepší Evropané nejen z východního bloku, ale prosazovali se rovněž Španělé, Italové. Němci. S nimi i talentovaní hráči z Jižní Ameriky. A brzy se začali vyrovnávat svým idolům.

Další verze Dream Teamu sice vyhrály v Atlantě i Sydney, ale už nedominovaly rozdílem několika tříd. Částečně proto, že upadal zájem hráčů o start. Někteří se vymlouvali na zranění, další chtěli v létě hlavně odpočívat, jiní uváděli rodinné důvody. Olympijský basketbalový turnaj malinko ztratil z lesku a atraktivnosti.

A pak přišly Atény 2004. Argentina, jež se na barcelonskou olympiádu nekvalifikovala a od Dream Teamu tehdy v Portlandu schytala příděl o 41 bodů, na řecké půdě získala zlaté medaile. V semifinále Američany, kteří v sestavě měli mj. Allena Iversona, Tima Duncana nebo mladého LeBrona Jamese, zdolala 89:81.

Byla to však pouze historická anomálie. Další čtyři turnaje opět USA ovládly, přičemž nejtěsnější finálový rozdíl dělal pět bodů s Francií před třemi roky v Tokiu. Favoritem budou Američané pochopitelně i letos v Paříži. Byť basketbalový turnaj nebude ostře sledovaný jako při historickém soupeření před dvaatřiceti roky. To už zřejmě nikdy.

Dream Team v Barceloně 1992

Základní skupina

USA-Angola 116:48

USA-Chorvatsko 103:70

USA-Německo 111:68

USA-Brazílie 127:83

USA-Španělsko 122:81

Vyřazovací část

USA-Portoriko 115:77

USA-Litva 127:76

USA-Chorvatsko 117:85

Statistika k Dream Teamu na OH 1992

Nejvyšší rozdíl: 68 bodů (s Angolou)

Nejnižší rozdíl: 32 bodů (finále s Chorvatskem)

Průměrný rozdíl: 47,5 bodu

Nejlepší poločas: 64:16 (s Angolou)

Nejtěsnější poločas: 53:45 (s Německem)

Nejvíce bodů v týmu USA: Charles Barkley 144, Michael Jordan 119, Karl Malone 104, Chris Mullin 103, Clyde Drexler 84, Patrick Ewing 76.

<https://www.olympijskytym.cz/article/jako-beatles-s-elvisem-dream-team-a-jeho-basketbalova-show-v-barcelone-1992>